

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

141. An privilegiatus ab Inquisitori[b]us huius Regni Siciliae ad legendos
libros ab ipsis prohibitos, possit uti hoc privilegio in alio territorio, v. g. in
Regni Castellae? Ex p. 4. t. 8. res. 100.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

Et Potestate Inquisitorum. Ref. CXL. &c. 469

non retinere. Et ita etiam docet Sanchez in *sum. to. 1. lib. 2. c. 10 n. 56.* & Suarez ubi *sup. tract. de fide disp. 20. sect. 2. n. 23.* & alij.

RESOL. CXL.

An in retentione librorum hereticorum detur paritas materia; ita ut qui per unum, vel duos dies retinetur librum prohibitum, non incurrat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, vel Indicis? Ex part. 5. tract. 5. Ref. 43.

§. 1. **A**D hoc dubium Suarez *tract. de fide, disp. 20. sect. 2. num. 22.* respondet distinguendo, quia vel retentio procedit ex voluntate absolute retinendi librum, & tunc dico quamcumque retentionem esse peccatum mortale, etiam si mutata voluntate brevissimo tempore durer; Hoc probat ratio facta, quia voluntas illa, peccatum mortale est, & ab illa procedit exterior retentio. Alio vero modo contingere potest, ut aliquis habens propositum tradendi librum, in executione sit negligens per aliquam brevem moram, & tunc facile poterit excusari à culpa mortali, tum quia in voluntate non habet propositum contrarium præcepto, & negligentia potest esse levis, & ipsa mora est quasi materia illius omissionis, & ideo ex brevitate potest esse levis, ac denique illa non est tam retentio, quam dilatio, quæ interdum potest excusari ab omni culpa, si ex rationabili causa fiat. Ita Suarez, cui adde Hurtadum de Mendoza *vol. 1. disp. 76. sect. 1. §. 12.* ubi sic ait: Peccant contra hanc legem, qui libros retinent, si enim liber sit proprius, si alienus, si cum calleat, si ignoret omnino, labitur in hanc poenam, nisi exiguo tempore id faciat: si enim decernat post breve tempus librum tradere, non est peccatum mortale, secus si uno instanti habeat actum retinendi librum longo tempore. Sic ille.

2. Sed contraria sententia mihi magis placet, pro qua in *1. p. tract. 11. ref. 30.* adduxi Sanch. & Duardum, quibus nunc addo Reginald. in *praxi tom. 1. lib. 9. c. 14. n. 256.* & Castrum Pal. *tom. 2. tract. 4. disp. 2. punct. 10. §. 2. n. 11.* quia gravitas retentionis non desumitur solum ex libro, qui retinendus est, quod inde constat, nam si haberes voluntatem retinendi una hora librum, & statim illum tradendi, non video qua ratione quis dicere possit, te gravem culpam commississe. Requiritur ergo ad retentionem gravem mora temporis: ergo si tempus, quo de facto retines librum, breve est, etiam si voluntatem haberes longo tempore retinendi, retentio illa exterior levis censeri debet, ad effectum incurrendi censuram, quia non incurritur censura ex voluntate retinendi, sed ex voluntate executioni mandata, quæ cum non sit integra, & in materia gravi exercita, sed in materia levi, non sufficit ad incurrandam censuram: ergo, &c. Et ita hanc sententiam docet etiam præter Doctores citatos Iacobus Gordonus in *sum. tom. 2. lib. 2. quest. 13. cap. 8. §. 3. num. 81.* Si quis igitur per unum, vel duos dies retinet librum prohibitum, non incurret excommunicationem Bullæ Cœnæ, vel Indicis.

RESOL. CXLI.

An privilegium ab Inquisitoribus huius Regni Sicilia ad legendos libros ab ipsis prohibitos, possit uti hoc privilegio in alio territorio, v. g. in Regno Castella? Ex p. 4. tr. 8. Ref. 100.

§. 1. **N**egativam sententiam docet Suarez de *legib. lib. 8. cap. 26. n. 8.* quem sequitur Laurentius Tom. V.

Portel. in *dubii Regular. ver. libri prohibiti, num. 4.* ubi sic ait: Lusitanus habens licentiam legendi libros specialiter prohibitos in sola Lusitania, non potest eosdē legere ubique existens. Si illi in Castella, v. g. sunt specialiter prohibiti, non poterit ibi illos legere absque licentia Tribunalis Castellæ, pro S. Officio, & sic contra de Castellano existente in Portugallia, quia sunt territoria diversa. Unde privilegiatus ut portet arma vetita in Portugallia, non est privilegiatus ut portet illa in Castella eadem ipsa. Et privilegium unius Episcopi non potest derogare privilegio alterius Episcopi. Ita Portel, satis quidem probabiliter.

2. Sed his non obstantibus affirmativam sententiam tenet Hieronymus Rodriq. in *compend. q. Regul. ref. 92. n. 2.* & ante illum Emanuel Rodriq. in *sum. to. 3. c. 250. n. 4.* cum Navarro *tom. 2. tit. de priv. consil. 6.* & ratio est, quia hæc facultas nihil aliud continet, quam gratiam? gratia autem quæ personæ confertur personam sequitur, & cum persona extinguitur, *cap. sone, de priv. vil.* Deinde hæc sententia suaderi ex eo potest, quod facultas ab eo data qui jurisdictione fungitur, non tantam vim habet in suo territorio, quam in alieno, cum in hac parte jurisdictio quæ exercetur in facultate data, non ad contentiosam, sed ad voluntariam jurisdictionem pertineat. Sed jurisdictio voluntaria etiam extra proprium territorium, potest exerceri, veluti excommunicare, absolvere, beneficia conferre, litteras dimissionis concedere & similia: ergo, &c. Sed ut verum fatear, prima sententia mihi magis placet, non tamen damnarem hanc sententiam secundam sequentem.

RESOL. CXLII.

An libri Catholici cum explanatione hereticorum, & commentariis sint prohibiti? Ex p. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 16.

§. 1. **P**rima opinio est Patris Suarez de *fide disp. 20. sect. 2. num. 13.* asserentis hos libros esse prohibitos si scholia hereticorum sint magna, secus si essent exigua.

2. Secunda est opinio Sanchez in *summa, tom. 1. lib. 2. cap. 20. num. 25.* ajentis tales libros non esse prohibitos, licet in se contineant scholia hereticorum magna, quia semper talis liber dicitur Auctoris Catholici.

3. Tertia opinio est Hurtadi de Mendoza in *2. 2. disp. 56. sect. 8. §. 303.* ubi existimat utramque sententiam in parte esse veram, bifariam enim scribitur in alicujus auctoris librum. Primum, ut nihil scribatur, nisi faciens explanationi textus, à quo non possit nisi incommodè Commentarius abjungi, ut Commentaria Caietani non possint abjungi à textu Thomistico, quia tota sunt ad explanandam argumentorum vim, oppugnanda adversariorum dicta, & methodum explicandam. Hi libri non sunt prohibiti, quia absolute sunt & dicuntur S. Thom. & non Caietani, sive Commentaria sint prolixa, sive minuta: parum enim interest moles. Quod si considerandum est præcipue quid contineant, quid interest magnitudo, aut paritas, cum in parvo libello possint plures hæreses doceri, quam in alio magno volumine. Si autem præter explanationem alia disputet hæreticus non facientia textui explanando, sed quæ abjungi commodè possunt, liber est interdictus, quamvis sit exiguus, quia verè est ab hæretico auctore. Sic ipsius Patris Suar. Commentaria ab ipso, non à S. Thoma denominantur, complura enim disputat, quæ jam non spectant ad explanationem. Itaque scripta illa à quibus non pendet auctoris Catholici explicatus, sunt prohibita, & liber ob illa, Alioquin occasione explanandi textum, possent hære